

лення цих двох можливостей можна отримати цифрове співвідношення, що буде потребувати детального дослідження.

Джерела та література

1. Бжезинский Зб. Новый Мировой Порядок в опасности из-за сопротивления широких масс населения [Электронный ресурс] / Зб. Бжезинский. – Режим доступа : <http://dialogs.org.ua>
2. Богатуров А. Глобальные аспекты «цивилизационного» влияния США в XXI в. [Электронный ресурс] / А. Богатуров. – Режим доступа : <http://i-r-p.ru/page/stream>
3. Бондаренко К. Пророчество Маргарет Тетчер, або новий світовий порядок [Електронний ресурс] / К. Бондаренко. – Режим доступу : <http://world.lb.ua/news>
4. Валлерстайн И. Конец знакомого мира: Социология XXI века / И. Валлерстайн ; пер. с англ. / под ред. Б. Л. Иноземцева. – М. : Логос, 2003. – 368 с.
5. Дудко І. Д. Національні інтереси США у постбіполярному світі / І. Д. Дудко. – К. : КНЕУ, 2003. – 208 с.
6. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс ; пер. с англ. / под науч. ред. О. И. Шкаратана. – М. : ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
7. Михайловська О. В. Вплив глобалізації інформаційного простору на розвиток міжнародних інноваційно-інвестиційних процесів : монографія / О. В. Михайловська. – К. : Дакор ; Вид. дім «Скіф», 2009. – 424 с.
8. Пахомов Ю. Н. Идентичности и ценности в эпоху глобализации / Ю. Н. Пахомов, Ю. В. Павленко, А. С. Гальчинский ; под ред. Ю. Н. Пахомова, Ю. В. Павленко. – Киев : Наук. думка, 2013. – 602 с.
9. Тоффлер Е. Третья хвиля / Е. Тоффлер ; пер. А. Євса / за ред. В. Шовкуна. – К. : Вид. дім «Всесвіт», 2000. – 480 с.
10. Тоффлер Э. Метафорфозы власти: Знание, богатство и сила на пороге XXI века : [пер. с англ.] / Элвин Тоффлер. – М. : АСТ: АСТ Москва, 2009. – 669 с.
11. Транснациональные процессы: XXI век / ред. Г. Ю. Семигин. – М. : Совр. экономика и право, 2004. – 344 с.
12. Фостер Р. Обновление производства: атакующие выигрывают / Р. Фостер ; пер. с англ., общ. ред. и вступ. ст. В. И. Данилова-Данильяна. – М. : Прогресс, 1987. – 272 с.

Грущинская Наталья. Международная конкуренция как фактор формирования информационного общества в условиях необходимости безопасности национальной экономики. В статье раскрываются вопросы взаимосвязи информации и экономического развития, анализируются процессы формирования информационного общества как необходимого элемента обеспечения международной конкуренции и как результат – определения национальной экономики в ней. Особенностью статьи можно считать подчеркивание целесообразности развития и поддержки информационной составляющей развития с целью обеспечения безопасности национальной экономики.

Ключевые слова: сетевая экономика, информационное поле, международная конкуренция, экономическое развитие, национальная экономика.

Gruschynska Nataliya. International Competition as a Factor of Formation of Information Society under Need Security National Economy. In this article the relationship information and economic development, analyzes the processes of information society as a necessary element of international competition and, as a result, determining the location of the national economy in it. He feature article can be considered the desirability of emphasizing and supporting information component development to security natsionalnoyi economy.

Key words: network economy, the information field, international competition, economic development, national economy.

Стаття надійшла до редколегії
02.09.2014 р.

УДК 341.171

Наталія Сорока

Акти вторинного права Європейського Союзу з авторського права та суміжних прав: становлення, тенденції, перспективи

Стаття присвячена дослідженню актів вторинного права Європейського Союзу (далі – ЄС) з авторського права та суміжних прав, зокрема директив Європейського Парламенту та Ради в цій царині, а також регла-

ментів Ради щодо забезпечення захисту інтелектуальної власності. Особливу увагу приділено аналізу сучасних тенденцій і перспектив розвитку законодавства ЄС з авторського права.

Ключові слова: директива, регламент, авторське право та суміжні права ЄС, кодифікація, Європейський кодекс авторського права.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сферу інтелектуальної власності справедливо вважають стратегічним ресурсом у системі формування національного багатства та підвищення конкурентоспроможності економіки, прискорення інноваційного розвитку та інтеграції України в міжнародний економічний простір. Відтак прискорення адаптації вітчизняного законодавства до законодавства ЄС у сфері інтелектуальної власності, зокрема авторського права, набуває особливого значення у зв'язку з виконанням міжнародних зобов'язань України відповідно до Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС, Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС».

Аналіз досліджень цієї проблеми. Окремі аспекти авторського права й суміжних прав ЄС досліджували зарубіжні вчені, зокрема Дж. Борнгамм, Д. Вейвер, Ф. Готцен, М. Ечауд, К. Карон, А. Керевер, Д. Ллевелін, А. Лукас, Г. Тріттон, Е. Ульмер, П. Хугенхольц та ін. Цю проблематику вивчали також вітчизняні науковці Г. О. Андросчук, В. С. Дроб'язко, Р. В. Дроб'язко, Р. Є. Еннан, Ю. М. Капіца, Л. Т. Комзюк, В. І. Муравйов, С. К. Ступак та ін. Однак у вітчизняній юридичній науці відсутні комплексні правові дослідження процесів, пов'язаних з уніфікацією та гармонізацією права інтелектуальної власності в межах ЄС, а також особливостей джерел права ЄС, зокрема актів вторинного права з авторського права й суміжних прав.

Мета статті – проаналізувати акти вторинного права ЄС з авторського права й суміжних прав, зокрема директив Європейського Парламенту та Ради в цій царині, а також регламентів Ради щодо забезпечення захисту інтелектуальної власності. Водночас із дослідженням особливостей становлення актів вторинного права аналізуються тенденції та перспективи розвитку законодавства ЄС з авторського права й суміжних прав. Особливу увагу приділяємо проекту Європейського кодексу авторського права, який розробили науковці *Wittem Group*, і пропозиціям прийняття Регламенту ЄС про авторське право та суміжні права.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Як справедливо зазначає професор С. Ю. Кашкін, попри своє другорядне положення в ієрархії джерел права ЄС, акти вторинного права слугують найдинамічнішим компонентом правової системи Європейського Союзу [6, с. 51]. Саме з допомогою регламентів, директив, резолюцій наднаціональні органи Союзу регулюють суспільні відносини з питань авторського права та суміжних прав, які належать до їхньої компетенції.

Відомо, що правове регулювання авторського права й суміжних прав у ЄС відбувається через гармонізацію, тобто через прийняття директив, покликаних подолати найістотніші розбіжності в правових системах держав-членів та зблизити їх законодавства з означеного кола питань. Директива – акт ЄС, який, попри свою обов'язковість для держав-членів, не має прямої дії, унаслідок чого форму та методи його імплементації покладають на держави-члени [2, с. 92]. Тим часом у сфері промислової власності правове регулювання на рівні ЄС полягає здебільшого у виданні регламентів – актів уніфікації, роль яких полягає, за твердженням Р. Є. Еннана, у запровадженні однакових правил поведінки та об'єктів виняткових прав інтеграційного характеру [3, с. 112].

Як зазначено вище, конфлікт між принципами спільного ринку та правами інтелектуальної власності, які за своїм територіальним характером можуть обмежувати вільний рух товарів і свободу конкуренції, на першому етапі вирішував суд ЄС. Його рішення мали вагоме значення для підготовки майбутніх законодавчих заходів Союзу.

Початок гармонізації законодавства ЄС у галузі авторського права та суміжних прав пов'язують з опублікуванням 07.06.1988 р. Зеленої книги «Авторське право та виклик технологій – питання авторського права, що вимагають невідкладних дій». Це своєрідна точка відліку, від якої починається процес гармонізації, спрямований на усунення в державах-членах розбіжностей у набутті й реалізації прав інтелектуальної власності та зближення законодавств для утворення єдиного ринку товарів та послуг, захищених авторським правом, зняття правових бар'єрів для торгівлі, зміцнення конкурентоспроможності економіки, захисту творчості та інвестицій.

Правовою підставою для гармонізації слугували статті 94–97 ДзЄС щодо зближення законодавства. Зокрема, у ст. 95 (1) визначено повноваження Ради з ухвалення заходів «щодо зближення

законодавчих, підзаконних чи адміністративних норм держав-членів, спрямованих на запровадження та функціонування внутрішнього ринку».

На цьому етапі прийнято такі директиви ЄС у галузі авторського права та суміжних прав:

- Директиву Ради від 14 травня 1991 р. про правову охорону комп'ютерних програм (91/250/ЄЕС, кодифікована версія 2009/24/ЄЕС);
- Директиву Ради від 19 листопада 1992 р. про право на прокат, право на позичку та деякі суміжні права у сфері інтелектуальної власності (92/100/ЄЕС, кодифікована версія 2006/115/ЄЕС);
- Директиву Ради від 27 вересня 1993 р. про координацію деяких положень авторського права й суміжних прав та застосування їх до супутникового мовлення та кабельної ретрансляції (93/83/ЄЕС);
- Директиву Ради від 29 жовтня 1993 р. про гармонізацію строку охорони авторського й деяких суміжних прав (93/98/ЄЕС, кодифікована версія 2006/116/ЄЕС);
- Директиву ЄП та Ради від 11 березня 1996 р. про правову охорону баз даних (96/9/ЄС).

Наступні зміни в авторському праві ЄС пов'язані з викликами авторському праву та суміжним правам в умовах інформаційного суспільства, адже поширення Інтернету змусило відшукувати рішення щодо особливостей використання та захисту авторського права в нових умовах [1, с. 25]. Водночас на міжнародному рівні в межах ВОІВ прийнято Договори про авторське право й про виконання та фонограми 20.12.1996 р., які скорочено іменують Інтернет-договорами. ЄС – сторона обох договорів на підставі рішення Ради № 2000/278/ЄС від 16.03.2000 р. про приєднання від імені європейської спільноти до Договору ВОІВ про авторське право та Договору ВОІВ про виконання та фонограми. Саме для виконання міжнародних зобов'язань за цими договорами, які піднесли захист авторського права й суміжних прав на новий рівень, прийнято:

- Директиву ЄП та Ради від 8 червня 2000 р. про деякі правові аспекти послуг в інформаційному суспільстві, зокрема в електронній комерції, у межах внутрішнього ринку (2000/31/ЄС);
- Директиву ЄП та Ради від 22 травня 2001 р. про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав в інформаційному суспільстві (2001/29/ЄС).

Остання директива посідає особливе місце серед актів ЄС у сфері авторського права та суміжних прав. На відміну від попередніх директив, які стосувалися окремих видів прав, вона поширює гармонізацію на весь обсяг *acquis communautaire* в цій царині. Тому британські дослідники прав інтелектуальної власності (зокрема Г. Тріттон) вважають інформаційну директиву найбільшим горизонтальним правовим актом і попередником Європейського кодексу авторського права [9, с. 488].

Тим часом значні розбіжності в державах-членах щодо застосування права слідування (*droit de suite*), які негативно позначилися на внутрішньому ринку обігу творів мистецтва, стали причиною прийняття Директиви ЄП та Ради від 27 вересня 2001 р. про право слідування на користь автора оригінального твору мистецтва (2001/84/ЄС).

Останнім часом процеси гармонізації законодавства ЄС у галузі авторського права та суміжних прав суттєво уповільнилися. Відповідно до завдань створення Єдиного ринку для Європи ХХІ ст. та підтримки творчості на інновацій було прийнято:

- Директиву ЄП та Ради від 25 жовтня 2012 р. про випадки дозволеного використання сирітських творів (2012/28/ЄС);
- Директиву ЄП та Ради від 26 лютого 2014 р. про колективне управління авторським правом і суміжними правами та мультитериторіальне ліцензування прав на музичні твори для використання он-лайн на внутрішньому ринку (2014/26/ЄС).

Окрім матеріальних норм права інтелектуальної власності ЄС, активно впроваджують і процесуальні норми, спрямовані на правову охорону об'єктів інтелектуальної власності, способи забезпечення та захисту прав на результати інтелектуальної творчої діяльності [3, с. 115].

Десятилітні зусилля Європейської комісії із запровадження єдиних стандартів забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності завершені прийняттям Директиви ЄП та Ради від 29 квітня 2004 р. про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності (2004/48/ЄС), яка є провідним документом уніфікації цивільно-правових способів захисту інтелектуальної власності у Європі й важливим кроком упровадження горизонтальних інструментів боротьби з піратством.

Окрім цього, варто згадати й митні засоби захисту інтелектуальної власності, які успішно впроваджують через прийняття таких регламентів:

- Регламент Ради (ЄЕС) № 3842/86 від 1 грудня 1986 р. про заходи щодо *запобігання випуску для вільного обігу контрафактних товарів*;
- Регламент Ради (ЄЕС) № 3295/94 від 22 грудня 1994 р. про заходи щодо *запобігання випуску для вільного обігу, експорту, реекспорту або призупинення випуску контрафактних чи піратських товарів* (зі змінами, внесеними Регламентом Ради (ЄЕС) № 241/1999 від 25 січня 1999 р.);
- Регламент Ради (ЄС) № 1383/2003 від 22 липня 2003 р. щодо митних заходів *стосовно товарів із підозрою на порушення певних прав інтелектуальної власності* та заходів, що вживатимуть стосовно товарів, які порушують такі права.

Деякі дослідники відзначають, що впродовж останнього десятиліття в праві Європейського Союзу помітна тенденція до консолідації нормативно-правових актів. Підтвердження цього факту – прийняття та вступ в дію Лісабонського договору, консолідована версія якого ввібрала в себе тексти установчих договорів зі змінами, уключаючи додатки та протоколи.

На рівні вторинного законодавства можна також простежити цю тенденцію, яка відображається в прийнятті консолідованих директив і регламентів. Як зазначено в робочій доповіді Комісії від 19 липня 2004 р. з перегляду законодавства ЄС в галузі авторського права та суміжних прав, консолідацію *acquis communautaire* проводитимуть у найбільш авторитетній формі – у формі кодифікації, суть якої полягає в прийнятті нових правових актів, котрі інкорпоруують у єдиному тексті попередні базові документи з наступними змінами, не змінюючи їх суті. Ці нові правові акти замінюють і відміняють попередні базові акти. За переконанням Європейської Комісії ефективний доступ до законодавства ЄС полягає в тому, що акти з усіма наступними змінами та доповненнями повинні бути доступні в єдиній консолідованій формі [7, с. 5].

Унаслідок проведеної роботи були успішно кодифіковано три директиви: про право на прокат, право на позичку та деякі суміжні права у сфері інтелектуальної власності (92/100/ЄЕС – кодифікований текст 2006/115/ЄС); про гармонізацію строку охорони авторського й деяких суміжних прав (93/98/ЄЕС – кодифікований текст 2006/116/ЄС); про правову охорону комп'ютерних програм (91/250/ЄЕС – кодифікований текст 2009/24/ЄС).

Тим часом питання ширшої гармонізації авторського права у Європі було порушене в повідомленні Комісії «Єдиний ринок для прав інтелектуальної власності. Підтримка творчості та інновацій для забезпечення економічного зростання, високоякісної праці та першого рівня виробів та послуг у Європі» від 24 травня 2011 р. На думку Європейської Комісії, ефективної, масштабної та всебічної гармонізації авторського права на європейському рівні можна було в досягти через прийняття Європейського кодексу авторського права. В основі гармонізації та кодифікації норм з авторського права й суміжних прав на рівні ЄС лежить повна та всебічна кодифікація чинних директив ЄС. Це, своєю чергою, дало б змогу оцінити потребу зміни чи гармонізації наявних винятків та обмежень дії авторського права згідно з Директивою 2001/29/ЄС. Крім цього, Європейський кодекс авторського права допоміг би віднайти баланс між різними винятковими правами правовласників й обсягом винятків та обмежень із цих прав. Стратегічним завданням, яке поставила перед собою Європейська Комісія, є можливість запровадження «унітарних» авторських прав на підставі ст. 118 ДфЄС та їх потенційного впливу на єдиний ринок, інтереси правовласників і споживачів [8, с. 11].

Інший підхід до здійснення кодифікації застосовано в проекті Європейського кодексу авторського права, який розробляє група науковців *Wittem Group* із 2002 р. До розробників проекту ввійшли провідні європейські фахівці Л. Бентлі, Т. Дрейєр, Б. Хугенхольц, Р. Гілті, А. Струел, Д. Віссер та ін. Як зазначено в преамбулі, мета проекту – сприяння узгодженості та прозорості європейського авторського права, а також забезпечення охорони моральних й економічних інтересів авторів нарівні з дотриманням суспільних інтересів [10, с. 7]. Автори визнають, що, попри двадцятирічний досвід гармонізації авторського права через прийняття директив та щораз вище значення прецедентів Суду ЄС, національні законодавства держав-членів з авторського права все ще суттєво відрізнялися. Презентуючи проект Європейського кодексу авторського права, розробники сподіваються, що цей проект може стати моделлю та реферативним посібником майбутньої гармонізації чи уніфікації авторського права на європейському рівні. Водночас автори висловлюють думку про недоцільність запровадження уніфікованої європейської правової бази [10, с. 5].

Проект складається з преамбули й п'яти глав: «Твори», «Авторство», «Моральні права», «Економічні права», «Обмеження». Новизна проекту полягає насамперед у суттєвому акценті на моральних правах авторів (право на розголошення, атрибуцію, цілісність твору) та системному підході до виключень щодо використання майнових прав і випадків вільного використання. Проаналізувавши новаторський підхід розробників проекту Європейського кодексу авторського права, Ю. Капіца приходить до висновку, що проект має суттєве значення для надання більш системного розвитку законодавства з авторського права ЄС [1, с. 40]. Подібну позицію займає і Л. Комзюк, зазначаючи, що проект став першою успішною спробою розроблення концептуальних засад кодифікації та феноменальним явищем у розвитку й зближенні доктринальних засад європейського авторського права [5, с. 46]. Водночас дослідник звертає увагу на те, що проект не охопив проблематику суміжних прав, прав на бази даних, питань забезпечення захисту авторських прав, що дещо знижує його цінність.

Нарівні із загально позитивними оцінками фахівців є і відверто критичні думки щодо проекту Європейського кодексу авторського права. Наприклад, Міхілі Фішор, колишній асистент Генерального директора ВОІВ, вважає ідею створення проекту передчасною, а сам проект недоцільним, оскільки (i) він знижує рівень охорони авторського права, (ii) окремі його положення не узгоджуються з наявним *acquis* та (iii) на практиці швидше призведуть до дегармонізації, аніж до зближення законодавств [11].

Підсумувавши викладене вище, зазначимо: наведені напрями кодифікації законодавства ЄС з авторського права мають принципові відмінності щодо підходів. Позиція Європейської Комісії полягає в обмеженій кодифікації винятково в межах прийнятих директив, у той час як науковці *Wittem Group* пропонують ширший підхід із визначенням моральних прав і систематизацією обмежень майнових прав. Однак заслуговує на увагу думка Ю. Капіци, що і одна, і друга позиція не передбачають розв'язання базової проблеми розвитку авторського права й суміжних прав – визначення прав користувачів щодо використання об'єктів авторського права та суміжних прав із некомерційною метою та, у широкому розумінні, пошуком балансу інтересів авторів, користувачів, споживачів та економічних чинників [1, с. 41–42].

Дослідники Інституту інформаційного права Амстердамського університету пропонують як альтернативу кодифікації авторського права прийняття Регламенту ЄС про авторське право та суміжні права. У звіті «Реформування авторського права та суміжних прав в економіці знань», підготованому на замовлення Європейської Комісії 2006 р., голландські вчені зазначають, що такий регламент дав би змогу сформувати уніфіковане правове середовище із захисту об'єктів авторського права й суміжних прав та створити єдиний ринок товарів і послуг. Через прийняття регламенту можна було б мінімізувати різні підходи держав-членів до правового регулювання в цій царині, зокрема в частині винятків та обмежень із вільного використання. У такий спосіб удалося б усунути наявний дисбаланс та виправити асиметрію чинного *acquis* [13, с. 219].

Правовою підставою для прийняття регламенту могла б стати ст. 118 ДфЄС, яка безпосередньо передбачає здійснення заходів щодо утворення європейських прав інтелектуальної власності для забезпечення єдиного захисту прав інтелектуальної власності у всьому Союзі. Однак на заваді формування єдиного правового середовища на підставі уніфікації нормативно-правової бази може стати ст. 345 ДфЄС (колишня ст. 295 ДзЄС) щодо невтручання ЄС у норми держав-членів, які регулюють систему права власності. Поділяючи думку голландських колег, Ю. Капіца вважає, що, попри конфліктність цих норм установчих договорів, компромісу можна було б досягти відповідно до принципу субсидіарності та пропорційності, через закріплення на рівні ЄС лише тих норм, що безпосередньо пов'язані з функціонуванням внутрішнього ринку товарів і послуг, які підпадають під охорону авторським правом та суміжними правами. При цьому норми, які мають незначний вплив на внутрішній ринок, доцільно залишити за державами-членами [4, с. 117].

Водночас представники наукових кіл висловлюють серйозні сумніви щодо готовності держав-членів до суттєвого, що зачіпає культурні та правові традиції, реформування внутрішнього авторського права й суміжних прав, не кажучи вже про заміну національної моделі на пан'європейську [12, с. 325].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Дослідження актів вторинного права ЄС з авторського права й суміжних прав дає підстави зробити такі висновки:

Акти вторинного права ЄС у вигляді директив і регламентів – основні джерела авторського права та суміжних прав у Європейському Союзі, завдяки яким регулюються правовідносини в означеній царині з допомогою механізмів гармонізації та уніфікації законодавств держав-членів. Здебільшого директиви Європарламенту й Ради регулюють окремі категорії авторського та суміжних прав, зокрема охорону комп'ютерних програм, баз даних, строки охорони, право на прокат, позичку, право слідування. Водночас прийнято кілька директив горизонтального характеру, які поширюють свою дію на весь обсяг *acquis*. Це стосується, зокрема, директиви про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав в інформаційному суспільстві та директиви про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності.

З 2002 р. триває робота над проектом Європейського кодексу авторського права, розробниками якого є група науковців *Wittem Group*. Про потребу ефективної та повної кодифікації наявного *acquis* заявила і Європейська Комісія в повідомленні від 24 травня 2011 р. При цьому підходи інституцій ЄС та наукових кіл до кодифікації актів ЄС з авторського права принципово відрізняються: позиція Європейської Комісії полягає в обмеженій кодифікації винятково в межах прийнятих директив, у той час як науковці *Wittem Group* пропонують ширший підхід із визначенням моральних прав і систематизацією обмежень майнових прав, однак відсутність у проекті норм щодо баз даних, суміжних прав та забезпечення захисту певною мірою знижує його цінність.

Водночас як альтернативу кодифікації авторського права ЄС деякі дослідники висувають пропозицію уніфікації нормативно-правової бази через прийняття Регламенту ЄС про авторське право та суміжні права, яка може виявитися цікавою в довгостроковій перспективі.

Джерела та література

1. Авторське право і суміжні права в Європі : монографія / Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, О. В. Жувака. – К. : Логос, 2012. – 696 с.
2. Дроб'язко В. Правове регулювання авторського права і суміжних прав в Європейському Союзі / В. Дроб'язко // Теорія і практика інтелект. власності. – 2009. – № 1. – С. 3–13.
3. Еннан Р. Є. Правова охорона інтелектуальної власності у Європейському Союзі: передумови формування, сучасний стан, тенденції розвитку / Р. Є. Еннан // Часоп. цивілістики. – 2012. – Вип. 13. – С. 110–118.
4. Капіца Ю. Гармонізація та дегармонізація авторського права і суміжних прав у Європейському Союзі / Ю. Капіца // Право України. – 2014. – № 2. – С. 114–122.
5. Комзюк Л. Гармонізаційний потенціал проекту Кодексу європейського авторського права / Л. Комзюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2011. – Вип. 88. – С. 44–46.
6. Право Європейського Союзу : учеб. пособие / под ред. С. Ю. Кашкина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Проспект, 2011. – 274 с.
7. Commission Staff Working Paper on the review of the EC legal framework in the field of copyright and related rights / Brussels. 19.07.2004. SEC(2004) 995.
8. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions «A Single Market for Intellectual Property Rights. Boosting creativity and innovation to provide economic growth, high quality jobs and first class products and services in Europe» / Brussels. 24.5.2011. COM (2011) 287 final
9. Davis R. Intellectual property in Europe / Davis Richard, Tritton Guy. 3rd edition. – London : Sweet & Maxwell, 2008. – 1275 p.
10. European Copyright Code [Electronic resource] / The Wittem Project. April 2010. – 23 p. – Access mode : <http://www.copyrightcode.eu>
11. Ficsor Mihály J. The hurried idea of a «European Copyright Code» in the light of the EU's (desirable) cultural and copyright policy [Electronic resource] / Mihály J. Ficsor. – 33 p. – Access mode : http://www.copyrightseesaw.net/archive/?sw_10_item=41
12. Harmonizing European Copyright Law: The Challenges of Better Lawmaking / General Editor Hugenholtz P. Bernt. – The Netherlands, 2009. – 374 p.
13. The Recasting of Copyright and Related Rights for the Knowledge Economy. Final Report to the European Commission [Electronic resource] / Hugenholtz Bernt, van Eechoud Mireille, van Gompel Stef, Helberger Natali et al. // DG Internal Market. – Amsterdam : University of Amsterdam, 2006. – 305 p. – Access mode : http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/etd2005imd195recast_report_2006.pdf

Сорока Наталя. Акты вторичного права ЕС об авторском праве и смежных правах: становление, тенденции, перспективы. Стаття посвящена исследованию актов вторичного права ЕС об авторском праве и смежных правах, в частности директив Европейского Парламента и Совета в этой сфере, а также регламентов Совета относительно обеспечения защиты интеллектуальной собственности. Особое внимание уделяется анализу современных тенденций и перспектив развития законодательств ЕС об авторском праве. Отдельно исследуются вопросы кодификации авторского права ЕС, в частности различные подходы к разработке Европейского кодекса авторского права со стороны научных исследователей группы *Wittem Group* и Европейской Комиссии. Также анализируется возможность унификации нормативно-правовой базы путем принятия Регламента ЕС об авторском праве и смежных правах.

Ключевые слова: директива, регламент, авторское право и смежные права ЕС, кодификация, Европейский кодекс авторского права.

Soroka Nataliya. EU Secondary Legislation on Copyright and Related Rights: Status, Tendencies, Prospects. The present article deals with EU secondary legislation on copyright and related rights, particularly with Directives of the European Parliament and the Council in this field as well as of the Regulations of the Council concerning the intellectual property enforcement measures. Special attention is paid to the analysis of the modern tendencies and prospects of the development of EU legislation on copyright and related rights. The issues relating to the European copyright law codification are examined particularly different approaches to the European Copyright Code drafting by the copyright scholars united in the Wittem Group, on the one hand, and by the European Commission, on the other hand. Finally, the possibility of unification in the long run of EU copyright law by way of adopting a Regulation on copyright and related rights is also analyzed.

Key words: directive, regulation, EU copyright and related rights, codification, European Copyright Code.

Стаття надійшла до редколегії
02.09.2014 р.

УДК 339.7

Оксана Стрілка

Аналіз діяльності банківських офшорних зон

У статті розкрито діяльність банківських офшорних зон і їх наслідки. Описано реалізацію національної антиофшорної політики; проаналізовано питання правового регулювання сфери фінансів.

Ключові слова: офшорна зона, офшор, офшорний банк, антиофшорна політика.

Постанова наукової проблеми та її значення. Міжнародне оподаткування світових фінансових потоків передбачає врахування великої кількості податкових систем різних країн. Саме можливість укладення двосторонніх міждержавних угод сприяє, з одного боку, узгодженню принципів фіскальної політики, ураховуючи інтереси обох сторін. Однак, з іншого – це дає змогу бізнесовим структурам скористатися недосконалістю системи на світовому рівні, використовуючи прогалини в законодавстві, що є поштовхом для створення окремими державами на своїй території особливих умов для іноземних компаній та її використання для відмивання «брудних» грошей.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Різноманітні аспекти діяльності банківських офшорних зон, особливості їх функціонування висвітлено в роботах таких учених, як Г. Барбер, С. Боринець, О. Грищенко, М. Карлін, М. Кастельс, О. Київець, А. Клименко, Ю. Козак, М. Макаренко, О. Мозговий, А. Мокій, Т. Оболенська, Дж. Беккер, А. Рагман, В. Рокоча, В. Сліпа, М. Стефенс, О. Уільямсон, М. Уотсон, Б. Хейфец та ін.

Мета статті – проаналізувати діяльність банківських офшорних зон і наслідки їх діяльності для національних господарств.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Найбільш загальна тенденція розвитку світових фінансів, яка особливо яскраво проявилась останніми десятиліттями, – перетворення фінансової системи в самостійну інфраструктурну галузь, яка все